

Konu : 9 Vergilerin Sınıflandırılması

Prof. Dr. Semih ÖZ
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Vergilerin sınıflandırılması

Vergiler, farklı ölçütlere göre aşağıdaki gibi sınıflandırılırlar.

- 1- **Kaynağına göre** : gelir, harcama, servet
- 2- **Ekonomik faaliyetlerle ilgisine göre:** dolaysız- dolaylı
- 3- **Verginin hesaplanmasına göre:** spesifik, advalorem
- 4- **Matrah belirleme yöntemlerine göre:** öznel, nesnel
- 5- **Uygulanan oranlara göre** : azalan, sabit, artan

Kaynaklarına göre vergilerin sınıflandırılması

Gelir	Gelir vergisi, kurumlar vergisi
Harcama	Genel (katma değer vergisi), özel ((özel tüketim vergisi)
Servet	Emlak vergisi, veraset ve intikal vergisi

Ekonomik faaliyetlerle ilgisine göre sınıflandırma

Vergilerin Türü	Vergilerin konusu	Örnekler
Dolaysız vergiler	Gelir ve servet üzerinden alınan vergiler	Gelir vergisi, kurumlar vergisi, veraset ve intikal vergisi gibi
Dolaylı vergiler	Harcamalar üzerinden alınan vergiler	Katma değer vergisi, özel tüketim vergisi gibi

Verginin hesaplanması yöntemine göre sınıflandırma

Spesifik vergiler	Malın miktarı, hacmi üzerinden hesaplanan vergiler
Advalorem	Değeri üzerinden hesaplanan vergiler

Vergilerin sınıflandırılması

Ekonomik faaliyetlerle ilgisi

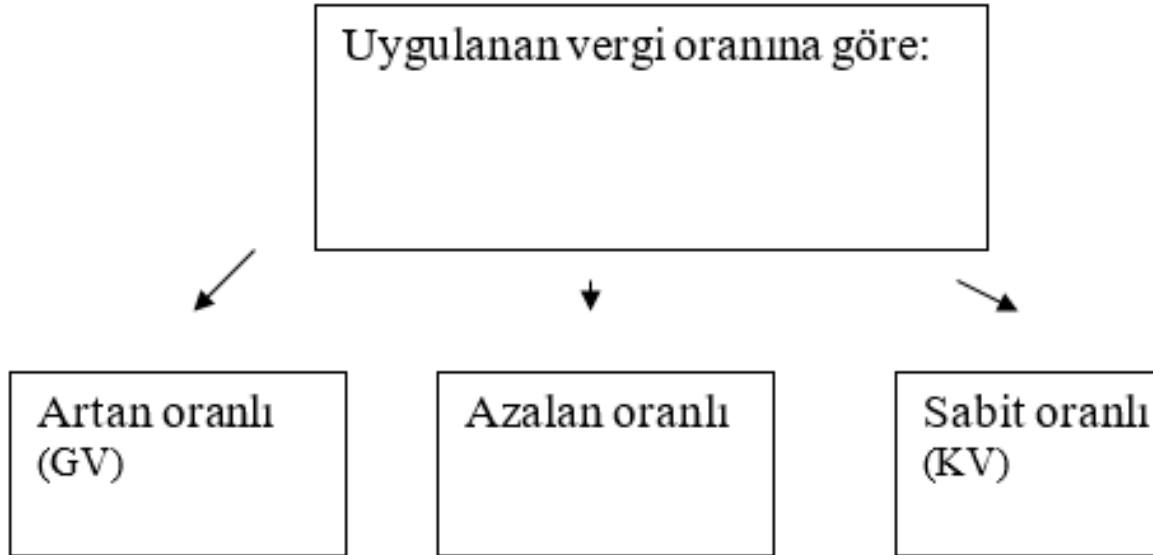
dolaysız

Gelir ve servet
üzerinden

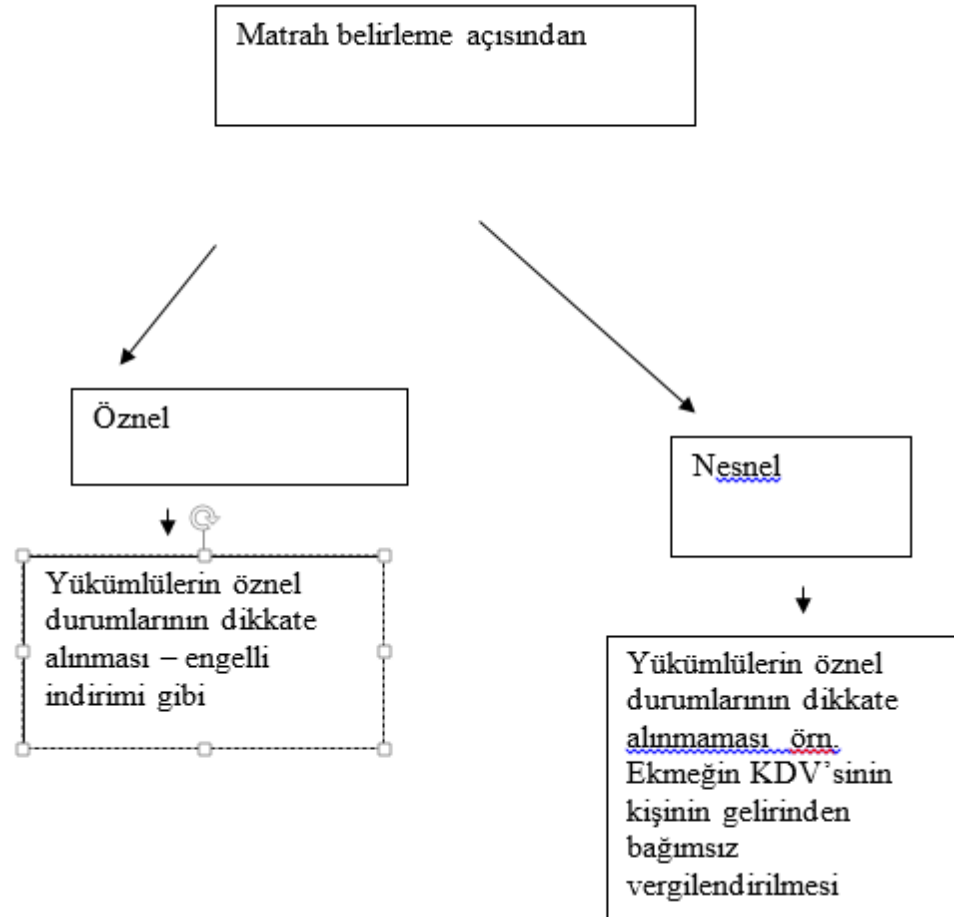
dolaylı

Harcamalar
üzerinden

Vergilerin sınıflandırılması

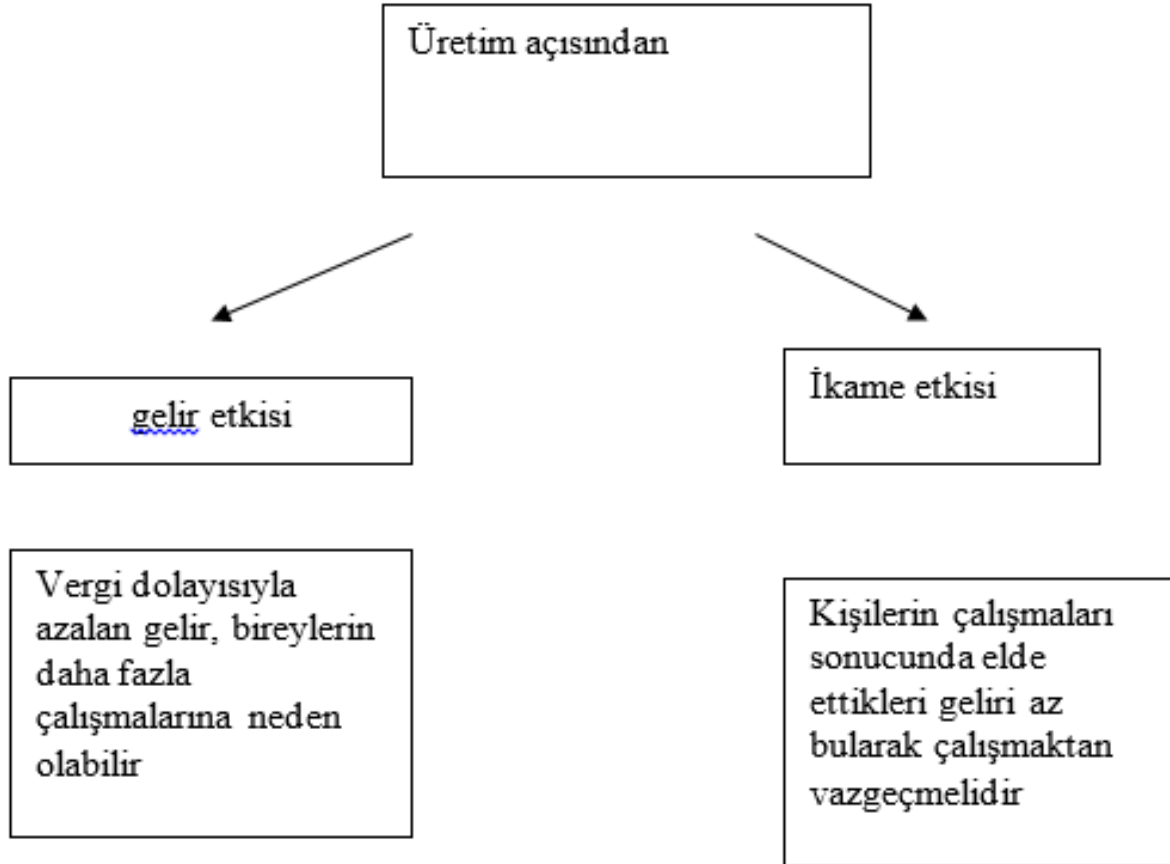

Matrah belirleme açısından

Vergilerin etkileri

Türkiye’de vergi gelirleri 2016

GENEL BÜTÇE TOPLAMI	605,276,026
VERGİ GELİRLERİ	529,607,901
GELİR VE KAZANÇ ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER	170,584,572
GELİR VERGİSİ	123,686,147
-Beyana Dayanan Gelir Vergisi	5,427,289
-Basit Usulde Gelir Vergisi	380,356
-Gelir Vergisi Tevkifatı	115,896,021
-Gelir Geçici Vergisi	1,982,481
KURUMLAR VERGİSİ	46,898,425
MÜLKİYET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER	10,673,036
VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ	643,941
Veraset ve İntikal Vergisi	643,941
MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ	10,029,095
Motorlu Taşıtlar Vergisi	10,029,095

Türkiye’de vergi gelirleri 2016

DAHİLDE ALINAN MAL VE HİZMET VERGİLERİ	230,154,211
DAHİLDE ALINAN KDV	91,966,288
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	121,221,133
-Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin ÖTV	56,994,713
-Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin ÖTV	18,938,538
-Alkollü İçkilere İlişkin ÖTV	7,908,393
-Tütün Mamüllerine İlişkin ÖTV	32,235,232
-Kolalı Gazozlara İlişkin ÖTV	362,329
-Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin ÖTV	4,775,769
-6111 S.K Kapsamında Tahsil Olunan ÖTV	128

OECD Üyesi ülkelerde vergi gelirlerinin GSYİH'ye olan oranı

Table 3. Total tax revenue (excluding social security) as % of GDP
Tableau 3. Total des recettes fiscales (sécurité sociale non comprise) en % du PIB

	1965	1980	1990	2000	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Australia / Australie	20.6	26.2	28.1	30.4	29.6	27.0	25.8	25.6	26.3	27.3
Austria / Autriche ¹	25.2	26.7	26.4	27.7	26.9	27.6	26.7	26.8	26.9	27.4
Belgium / Belgique	21.0	28.9	27.5	30.2	29.3	29.4	28.0	28.7	29.1	29.8
Canada	23.8	27.2	31.0	30.2	27.6	27.0	26.6	25.9	25.7	25.9
Chile / Chili	..	..	15.4	17.4	21.5	20.0	15.8	18.2	19.9	20.0
Czech Republic / République tchèque	..	..	..	18.1	19.3	18.7	18.1	18.0	18.7	19.0
Denmark / Danemark ¹	28.4	41.8	44.9	46.4	46.7	45.6	45.4	45.5	45.6	46.3
Estonia / Estonie	..	..	..	20.0	20.7	19.9	22.1	20.5	20.1	20.8
Finland / Finlande	28.0	27.1	31.9	34.3	30.0	29.7	28.8	28.7	30.0	30.1
France ¹	22.1	22.6	22.9	27.5	26.7	26.4	25.1	25.5	26.6	27.5
Germany / Allemagne ²	23.1	23.9	21.8	22.1	22.1	22.4	22.2	21.3	21.9	22.5
Greece / Grèce ¹	11.7	13.8	17.5	23.1	20.3	20.4	19.4	20.1	21.8	22.9
Hungary / Hongrie	..	..	..	27.3	26.7	26.7	26.8	25.8	24.0	25.8
Iceland / Islande	23.4	28.2	29.2	33.4	35.8	32.4	29.1	29.4	30.5	31.7
Ireland / Irlande	22.9	25.8	27.8	27.2	26.3	24.1	22.5	22.5	22.2	23.1
Israel / Israël	..	..	..	30.3	29.4	26.8	24.7	25.3	25.6	24.6
Italy / Italie	16.2	17.8	24.4	29.0	29.2	28.6	28.7	28.5	28.5	29.8
Japan / Japon	13.9	17.5	21.0	17.3	18.1	17.4	15.9	16.2	16.8	17.2
Korea / Corée	..	16.1	16.6	17.9	19.6	19.3	18.2	17.9	18.4	18.7
Luxembourg	17.8	24.2	24.8	27.7	26.9	26.6	27.3	27.0	26.5	27.2
Mexico / Mexique	..	12.4	13.4	13.8	14.9	18.1	14.3	15.7	16.7	16.7
Netherlands / Pays-Bas	21.4	25.0	25.3	22.4	23.7	23.1	22.6	23.0	22.1	21.4
New Zealand / Nouvelle-Zélande	23.6	30.2	36.5	32.9	34.5	33.5	31.0	31.0	31.4	33.0
Norway / Norvège	26.1	33.5	30.2	33.7	34.0	33.3	32.1	33.1	33.2	32.7
Poland / Pologne	..	..	..	19.8	22.6	22.9	20.1	20.3	20.5	20.0
Portugal	12.3	15.4	19.3	22.7	23.1	22.8	20.8	21.3	22.9	22.4
Slovak Republic / République slovaque	..	..	..	19.7	17.4	17.1	16.1	15.7	16.3	15.7
Slovenia / Slovénie	..	..	..	22.7	23.6	22.6	21.6	21.9	21.6	21.6
Spain / Espagne ¹	10.3	11.3	20.4	21.8	24.7	20.4	18.1	19.7	19.5	20.6
Sweden / Suède	27.6	31.2	36.0	36.1	33.2	33.0	33.2	32.3	32.6	32.4
Switzerland / Suisse	14.1	17.9	18.0	20.9	20.0	20.5	20.6	20.2	20.4	20.2
Turkey / Turquie	9.9	11.5	12.0	19.6	18.9	18.2	18.6	19.7	20.1	20.1
United Kingdom / Royaume-Uni	24.8	27.9	28.1	28.8	27.8	27.5	26.0	26.6	27.3	26.7
United States / États-Unis	20.4	19.9	19.7	21.8	20.6	19.1	17.0	17.6	18.5	18.9
<i>Unweighted average / Moyenne non pondérée</i>										
OECD Average / Moyenne OCDE	20.4	23.2	24.8	25.7	25.6	24.9	23.8	24.0	24.4	24.7